

Índex

Pròleg	7
Presentació	11
Notes biogràfiques.....	15
Periodista	19
<i>Vida Lleidatana</i> (1926-1931)	20
Els articles.....	24
Articles de creació literària	25
Articles sobre personalitats en camps diversos	28
Converses i entrevistes	32
Articles sobre excursions i sobre la Barcelona de l'Exposició Universal	35
Articles dedicats a Lleida.....	36
“Les publicacions”	40
<i>Occident</i> (1931).....	41
<i>La Publicitat</i>	42
<i>Camins</i> (1934).....	43
Impressor i editor	47
Relació d'obres impreses/editades per Pau Guimet	54
1a etapa: 1928-1939	54
2a etapa: 1940-1971	54
El <i>Diari íntim</i> de 1938. L'estada a Puig d'Olena	59
Llibreter	91
Selecció de fragments d'articles de premsa	97
Epíleg.....	103
Bibliografia.....	105
Webs	107
Agraïments.....	109

Pròleg

No és gens fàcil resumir la significació de Pau Guimet en la vida lleidatana i en el panorama cultural català, perquè figures com la seva apareixen massa sovint perfilades amb línies sinuoses o fragmentades, conseqüència sempre del fet d'haver discorregut el seu curs vital al llarg del segle xx, que ha estat un període convuls per a tot el món i particularment dramàtic per als habitants de la Sefarad d'Espriu, l'Espanya de Maragall, la Catalunya de Macià i Companys i la Lleida de tots els ponentins.

Aquesta desfiguració i aquest enterboliment dels perfils han fet que, ultra la desaparició de molta documentació o de molts testimonis de fets que hauria estat important conèixer, la mateixa vida dels protagonistes biografiats deixi buits per omplir, perquè no sempre van parlar o sovint i inesperadament van haver de destruir proves. Si afegim a tot això l'oblit en què cauen moltes figures i l'esborrament de vegades salvatge que els afecta en un temps com el nostre, de tan accelerada projecció, el panorama inicial de retrobament i restitució de les figures no és gaire afalagador. És molt de doldre la condició de passat irreversible a què són condemnades pel destí persones que comptaren, i molt, per confegir la nostra història col·lectiva. Per sort, hi ha estudiosos que, ara l'un ara l'altra, i encara el de més enllà, es posen a treballar per recordar-nos-les, i amb la seva figura també el seu quefer i la seva aportació a la societat. Són diversos els autors que han escrit el retrat i la trajectòria de personatges meritoris. És el que ara ha fet la professora Meritxell Guimet amb la figura del seu pare, i recordo

que a la seva família s'havien fet anteriorment treballs de recuperació, per part del seu germà Jordi i sobre la figura d'Alfred Perenya, avi seu.

Meritxell Guimet fa un retrat del seu pare des de dues perspectives per biografar fets i actituds de Pau Guimet, home d'origen humil, dividint la trajectòria del personatge en tres períodes: el dels inicis de la professió fins a la guerra civil, joventut creadora i il·lusionada en la Catalunya del Noucentisme; el de la malaltia que el dugué en el període bèl·lic i fins a la primera postguerra al sanatori, i el tercer, els darrers quaranta anys mal comptats, refent i ampliant el negoci d'impressor editor amb el de llibreter. El primer i tercer període són pròpiament història narrada per l'autora; el segon, el del sanatori, aprofita, amb encertat criteri, la veu personal del pare malalt, que escriu un substanciós, dramàtic i alhora líric diari d'aquella etapa, coincident amb l'estada de Màrius Torres al mateix sanatori de Puig d'Olena. La transcripció de llargs fragment del diari desplega una interessantíssima faceta de l'aleshores malalt Guimet, amb opinions sobre la guerra, la pau, la convivència, la civilitat, la mort, la vida, el tedi de les cambres sanitàries i la bellesa del paisatge.

Com que vaig tractar força Pau Guimet, deixo constància que amb la prosa de la seva filla reveig el perfil del pare, a la impremta del qual, en els temps que era a Blondel, jo, als meus tretze anys, portava, encara frescos de tinta xinesa, els originals dels acudits polítics dibuixats per a *Occident* pel meu pare, acudits que a la porta em recollia, amb dits negrosos, el mateix Guimet o el Maties Olivé, qualsevol d'ells amb bata laboral. Quan, després d'haver viscut i estudiat lluny de Lleida, en tornar-hi amb trenta i pocs anys a sobre, vaig anar a a saludar-lo, ell exclamà, admirat: "Lo Pepe? Tu ets lo fill del Vallverdú?" I sempre més em va tractar amb simpatia i militància compartida. Evocant la meva profunda amistat amb Pep Perenya, vaig tenir la joia de conèixer la Maria, i de freqüentar la llibreria. També he vist iniciar-se amb un llibre meu la col·lecció "Guimet", de Pagès editors, quan en Pau era ja traspasat. He estat professor del fill Jordi i coo-positor de l'autora a càtedra. Només em faltava que em designessin, honorant-me, com a prologuista.

Recuperar aquestes figures que, al primer terç del segle xx van contribuir a fer sortir Lleida de la seva aïllada rusticitat i incorporar-la al corrent de modernitat i progrés cultural, en aquest cas imprimint, editant, fent periodisme, fent pàtria, creant revistes, és del tot necessari; i serà una sorpresa per a la gent jove d'avui, que malauradament sembla que no li queda temps per enllaçar amb un passat tan recent i allisonador.

Josep VALLVERDÚ

Presentació

Quan el meu pare, Pau Guimet, va morir el desembre de 1988, la meva mare em va lliurar una carpeta que ell havia conservat al llarg de cinquanta anys tot dient-me: “Tu sabràs què fer-ne.” Contenia 189 pàgines manuscrites en tinta verda i lletra minúscula, i amb un títol i una data: “Diari íntim, 31 de maig de 1938.” Era el diari que havia escrit durant la seva estada al sanatori de Puig d’Olena. En aquells moments, jo no disposava de prou temps per examinar-lo a fons, però una lectura ràpida em va fer adonar que en aquells papers es tocaven temes, a més dels estrictament personals i íntims, que descriuien i interpretaven uns fets històrics d’una època convulsa alhora que enormement creativa.

L’“encàrrec” de la meva mare va fer que passats força anys, i ara ja sí amb temps suficient, llegís amb atenció i molta emoció aquells escrits en els quals es donava testimoni d’èpoques d’efervescència cultural i d’altres d’agitació política que podien, al meu parer, ser interessants de donar a conèixer. Fer una tria d’aquest material va ser, a partir d’aleshores, el meu objectiu. Endinsar-me en uns papers de més de cinquanta anys em va portar a “reconstruir” la joventut del meu pare, pertanyent a una generació escapçada per la guerra. A continuació, em vaig plantejar de recopilar, classificar i, en algun cas, analitzar el que Pau Guimet havia fet al llarg de la seva vida en diversos àmbits de caire cultural. Cal dir que el *Diari íntim* ajudava a entendre i aclarir no sols episodis de la seva vida, sinó també la seva personalitat.

Tot i que a la premsa de Lleida es van publicar nombrosos articles arran de la seva mort i d’altres quan es va tancar definitivament la Llibreria Guimet el 1993, i que Pagès editors va donar el nom de

Guimet a una de les seves col·leccions el 1995, no existeix cap opuscle o llibre que reculli d'una manera sistemàtica totes les seves iniciatives i activitats. En un article al *Segre* del juny de 2004. “Un editor en la seva tinta”, publicat amb motiu dels setanta anys de la revista *Camins*, A. Sàez deia: “Lleida no acostuma a ser gaire generosa amb els seus homenots. Se n'oblida amb molta facilitat. Pau Guimet no n'ha estat una excepció. Cap institució ha mogut un dit per reivindicar la seva brillant trajectòria, com acostuma a ser habitual. No obstant, en aquest cas sí que hi ha hagut una iniciativa privada que ha fet d'homenatge: Pagès editors va posar en marxa el 1995 la col·lecció Guimet.”

Fer visible allò que la inèrcia del temps i la desídia institucional han suspès en l'oblit és gairebé una obligació, perquè conèixer l'aportació a la construcció d'un país i d'una cultura, no solament en temps de bonança de la República, sinó també en els anys fosquíssims de la postguerra franquista per part de gent com Pau Guimet, és fer justícia als qui, com ell, van fer amb discreció, amb molt de treball, amb coherència i amb elegància moral tot el que va estar al seu abast per fer de Lleida una ciutat més culta, més moderna i més, com ell deia sovint, espiritual (en el sentit de finor d'esperit).

Pau Guimet va ser allò que avui en diríem un activista cultural, és a dir, una persona compromesa que a través de les seves accions aconseguix ser motor i punt de referència d'un determinat àmbit, té una actitud cívica de preocupació pel progrés de la ciutat i del país, i impulsa iniciatives diverses. I sempre amb la idea d'excel·lència, de l'obra ben feta. De família molt humil, no va poder gaudir a penes d'una escolarització regular, però l'afany de superació, l'atracció per les lletres i l'ofici d'impressor exercit de ben jove el van convertir en un autodidacte. Va participar en cercles diversos de la ciutat com ara Pomells de Joventut, Ateneu, Centre Excursionista, Acció Catalana, Ajuntament i va desplegar la seva activitat com a periodista, com a impressor i editor. Com per a moltes persones de la seva generació, la desfeta del 1939 amb tot allò que va significar d'ensulsiada d'un món tot just acabat de bastir i el posterior exili interior ple d'humiliacions el van marcar profundament, però l'estima per la seva ciutat i les seves

conviccions el van portar a continuar les seves activitats i les va ampliar exercint també com a llibreter, activitat en què va ser un punt de referència en la Lleida de postguerra.

Aquesta obra, doncs, s'estructura en capítols que recullen les activitats de Pau Guimet en els tres camps: periodista, editor/impressor i llibreter; mostra una selecció del *Diari íntim* escrit a Puig d'Olena el 1938, i finalment reproduïx una tria de fragments dels articles apareguts a la seva mort i al tancament definitiu de la llibreria. Donar-la a conèixer enguany, el 2015, aporta la coincidència amb el 20è aniversari de la col·lecció "Guimet" de Pagès editors.

Notes biogràfiques

1906. Neix el dia 22 de juliol a Lleida. Fill de Pau, cambrer nascut a Balaguer que va participar a la Guerra de Cuba, i de Maria, mestressa de casa; era l'únic noi entre quatre noies.
1918. La família tenia pocs recursos econòmics, i per tal d'ajudar-los va haver de deixar l'escola. D'aquesta manera es va posar a treballar de cambrer al mateix lloc que el seu pare, al bar de Joventut Republicana, i més tard, a la impremta que hi havia als baixos de la casa del costat on s'imprimia l'*Ideal*. Després treballa a la impremta Sol.
1921. Practica l'associacionisme presidint el 1921 un Pomell de Joventut, moviment fundat per Josep M. Folch i Torres.
Treballa en una impremta de Balaguer.
1922. L'atracció per les lletres i la literatura el porta a presentar-se al Primer Concurs Literari dels Pomells de Joventut "Mariola" i "Els Patriòtics", on actuen de president Felip Solé i Olivé i de secretari Antoni Bergós Massó. Hi guanya un premi amb el treball "Qui enfonsa els pobres...".
1926. Fundació de la revista *Vida Lleidatana* conjuntament amb altres joves lleidatans. N'és redactor en cap.
És elegit secretari de la Junta directiva de Foment de la Sardana.
1928. Obre la impremta al carrer Blondel, amb el nom d'Arts Gràfiques Ilerda, on a partir de setembre ja s'edita *Vida Lleidatana*, fet que comporta un canvi en el disseny de la portada.

Es constitueix l'associació d'impressors i altres derivats de les arts gràfiques.

1929. Creació de "Biblioteca Lleidatana" junt amb Joan Bergós i Felip Solé, finançada per tots tres. El primer volum és dedicat a Magí Morera. Se'n publicaran quatre més el 1930, el 1933 i el 1935.

1930. És nomenat secretari de la secció de Belles Arts de l'Ateneu.

1931. Edició de *Les hores gerdes* del poeta Joan Duch, amb boixos d'A. Ollé Pinell, a les Publicacions de Vida Lleidatana. I també de *L'Argall* d'Estadella i Arnó.

Se li ofereix el càrrec de funcionari interí de la Secció d'Economia de la província de Lleida des del Ministerio de Economía, però el refusa en estar adscrit a Acció Catalana.

Creació del setmanari *Occident*, portaveu d'Acció Catalana Republicana.

1933. Carnet de periodista en qualitat de corresponsal de *La Publi-citat*.

1934. Nou projecte: la revista *Camins*. Només en surten sis números. Regidor de Cultura de l'Ajuntament. Crea un certamen anual de dibuix, pintura i escultura.

1935 i 1936. Segueix editant altres autors: Estadella i Arnó, i B. Pelegrí Torné, entre d'altres.

1938. Estada al sanatori de Puig d'Olena i redacció del *Diari íntim*.

1939. Final de la guerra civil i inici de la postguerra amb una severa repressió. Se li confisca la impremta fins al 1947. Ha de respondre davant del Tribunal de Responsabilitats Polítiques.

1940-1946. Tot i la confiscació de la impremta, surten del seu obrador obres de Lladonosa Pujol, Tarragó Pleyan, Mateu i Llopis, Colàs Mateo, Álvarez Pallàs...

1947. El març recupera la impremta i la trasllada a la plaça Paeria, 6, ampliant-la amb la llibreria i objectes de regal; és el primer a introduir-hi aquest gènere.

- Es casa l'11 de setembre amb Maria Perenya, filla del polític Alfred Perenya i d'Elena Pàmies, professora del Conservatori Municipal de Música.
1948. Inici de l'època més productiva de la impremta: edita Agelet i Garriga, Lladonosa Pujol, Wehrle, Álvarez Pallàs, Sirera Jené, Gili i Gaya, Cases Lamolla.
1949. Surt *Ciudad* revista dirigida per Álvarez Pallàs, nucli del "leridanismo".
Viatja a París: trobada amb els lleidatans Agelet i Garriga i Víctor Torres.
1950. La llibreria comença a ser un referent. Venda de llibres prohibits, especialment els que editava Proa a París. S'especialitza en llibres en català.
- 1958-1965. Al seu despatx acull tertúlies diverses.
1966. Inici de la malaltia que l'obligarà a deixar la direcció de la impremta/llibreria.
1976. El seu fill Jordi trasllada la impremta, ara una societat amb participació dels treballadors, i més endavant organitza a la llibreria una secció d'informàtica que té molt d'èxit. Maria Perenya hi continua al capdavant, ajudada per Sebastià Gràcia.
1988. El 29 de desembre mor a l'edat de 82 anys.
1993. Maria Perenya ja té 76 anys. Els fills han triat altres camins i intenta, sense èxit, que la llibreria continuï i es converteixi en un espai cultural o biblioteca. La llibreria tanca definitivament.
1995. Pagès editors dóna el nom de Guimet, amb el logotip en forma del llum de neó que presidia l'entrada de la llibreria, a una col·lecció de llibres, el primer de la qual fou *Convidat a parlar*, de Josep Vallverdú.

Periodista

Per a Pau Guimet, exercir de periodista anava molt lligat a la seva feina d'impressor. Sovint havia explicat l'anècdota segons la qual va aprendre a escriure quan treballava a la impremta del diari *L'Ideal* de Joventut Republicana, de molt jovenet, i més endavant a mesura que componia anava redactant directament. En una entrevista de Cristina Segura a *La Mañana* del maig de 1988, s'expressava així: “Aleshores treballàvem amb el componedor de mà i hi havia un superior en aquest ofici. La nostra funció consistia a passar a les màquines els textos originals que ens arribaven a la impremta, però jo em vaig aficionar també a escriure i com que ja tenia el costum de fer-ho directament, doncs vaig seguir així.” I afegia: “Vaig treballar en impremtes diverses. Aleshores hi havia una certa competència perquè hi havia molt poques persones que es dediquessin a aquesta professió. Però crec que el més important va ser que tots aquests anys en aquest ofici em van servir com a una educació superior que no havia tingut, sobretot per la relació amb la gent que passava per la impremta” (en castellà a l'original). Ja el 1929, en una resposta a “Enquestes a la joventut”, qüestionari de vuit preguntes fetes a joves lleidatans, Guimet deia: “La meva vocació, dels primers anys ja, fou l'estudi de les lletres. El meu afany a llegir llibres m'ha proporcionat molts coneixements que mai hauria pogut adquirir a l'escola, tot i que —i ho dic amb l'ànim de tributar un modest, però just homenatge— vaig tenir dos mestres, Joaquim Mora i Clemente Pérez, que influïren molt en el meu afecte per la literatura. Amb tot, jo he estat un autodidacte” (*Vida Lleidatana*, núm. 62, p. 31).

Així, paral·lelament a l'aprenentatge d'impressor, anà desenvolupant la vocació periodística. La seva activitat en aquest camp no es limità a ser redactor i articulista, sinó que es concretà en la creació de dues revistes culturals, *Vida Lleidatana*, iniciada el 1926, i *Camins*, el 1934, fet que demostra la vitalitat cultural de la Lleida del moment i l'empenta d'un grup de joves capaços d'abocar els seus ideals en eines divulgatives de cultura com aquestes revistes d'una gran qualitat. Un cop va plegar *Vida Lleidatana* el 1931, uns quants redactors endegaren un altre projecte, *Occident*, un setmanari polític del Front d'Esquerres. I exercí també de corresponsal de *La Publicitat* a Lleida, com acredita el carnet de 1933.

Aquest capítol recull els trets de *Vida Lleidatana*, presenta un buidat complet dels articles de Pau Guimet i de les seccions que dirigia, dóna notícia de l'efímera revista *Camins* i d'altres activitats en aquest camp, per tal de fer-ne un retrat com a periodista.

VIDA LLEIDATANA (1926-1931)

“...i quins temps més deliciosos aquells...”

I Lleida, la meua Lleida de l'ànima, se'm presenta a mi: veig, com si realment fos, al contrallum de la lluna, la magna i única silueta del cloquer de la Seu Vella, i el caseriu més míser que típic del Canyeret. Recordo que temps era temps (i quins temps més deliciosos aquells!) per aquest mateix Canyeret hi havíem passejat les nostres quimeres en nits bessones a la que avui passa al peu del meu finestral. Era la penya de l'Ateneu o la de *Vida Lleidatana* que després d'una sessió més o menys espiritual o gastronòmica, enfilàvem aquells carrerets empinats, esquifits, torts i curts que tenien l'aparença d'un laberint de festa major, però en els quals nosaltres hi vèiem desfil·lar la història, sempre de bon recordar pels lleidatans, d'una colla de segles. (*Diari íntim*, 8 juny 1938.)

Aquesta evocació de l'època de *Vida Lleidatana*, feta des del sanatori de Puig d'Olena, confirma que van ser anys de plenitud per a Pau Guimet. Havia deixat enrere una infantesa difícil, s'havia anat formant d'una manera autodidacta, treballava com a impressor, tenia

un grup d'amics amb qui compartia ideals i projectes, duia una intensa activitat cultural a través d'agrupacions i institucions diverses, i encara no havia fet els vint anys! A punt de fer-los, el 1926, va poder canalitzar la inquietud intel·lectual, una certa vocació literària i el desig de col·laborar a construir una Lleida cívica, culta i moderna, en el projecte d'una de les revistes més interessants de l'època: *Vida Lleidatana*. En va ser un dels impulsors, redactor i, finalment, també editor i impressor.

Vida Lleidatana va aparèixer el 1926 en plena dictadura de Primo de Rivera amb uns objectius ben definits, explicitats en tres editorials. A "Presentalla", del primer número de l'1 de maig, llegim:

Els qui hem donat a llum aquesta revista, modestos obrers, arborats, però, pel foc d'una idealitat que batega, permanent, en nostres pits, no ho fem pas guiats per l'afany de lucre ni per la ridícula puerilitat de presumpció, sinó pel desig que sentim d'aportar al moviment cultural de nostra terra les corrents característiques de les comarques lleidatanes. Per a això, creiem que la col·laboració dels nostres intel·lectuals no ens mancarà, i és amb la ferma confiança que tindrem aquest ajut, que nosaltres hem iniciat la tasca. [...] Les planes d'aquesta publicació resten obertes a totes les manifestacions de la cultura nostrada i molt especialment a tots aquells que s'inicien en el conreu del pa espiritual de les lletres.

A "Contestant", del segon número del 15 de maig:

Hem sortit animats del més pur i noble afany; bateguen en nostres cors una munió d'inquietuds que cal asserenar amb l'obra de la cultura i de l'observació, i que han de tenir les degudes expansions per tal que elles no restin arraconades en la nostra intimitat i puguin evolucionar i tendir a un millorament.

És clar que molts desitjarien exposicions concretes de programes i d'ideologies, més ni la Redacció, que únicament té com a mèrit l'entusiasme i el desinterès que la mou, ni les circumstàncies per què les lletres catalanes estan atravesant, que ho són de plena transformació i de ple ressorgiment, permeten definir ço que ha estat en tot punt difícilíssim: l'amor a lo nostre.

I, encara, en "La doble missió" del número 5 de l'1 de juliol:

Ens referim a l'ideal que sia la publicació un camp obert per als escriptors joves, els quals, temorencs, comencen a grafiar aquelles impressions

primeres, que ben a desgrat de sa voluntat, en els més dels cops són filles de ço que altres han emès, i no fruit d'emocions per ells sentides. Això obliga, ben cert, a una major cura en el lèxic i en l'ortografia emprada, per tal com els hi pot servir de norma, i a una major selecció en aquells treballs que se'ls posin com a models de la literatura catalana [...]. Anar a una revista ciutadana, on hi sien recollides les sentors i neguiteses locals, i a més, la missió orientadora que la deu presidir, és senzillament prestar un grat servei a les lletres benamades, i omplenar un buit. [...]

D'aquesta manera, la revista es proposa divulgar la cultura lleidatana i catalana, sensibilitzar sobre aspectes diversos de la ciutat, aportar models literaris als escriptors joves i alhora servir-los de plataforma d'expressió. En una entrevista de Ramon Badia a les pàgines de *La Mañana* (1 de març de 1985), Guimet deia: “Encara que la revista es presentés sota un títol d'aparença literària, de fet sortíem amb les ganes d'unir-nos a l'esforç de les idees de base nacionalista que tenia el nostre poble. *Vida Lleidatana* volia ser el nexa d'unió entre Lleida i Barcelona. Volíem fer una publicació catalana que defensés la cultura i el catalanisme, plantada a Lleida.” Explica també que “la revista no tenia cap ajuda ni subvenció de ningú. Es va fer amb l'esforç pecuniari de mitja dotzena de desheretats que tenien un gran ideal. Vam tenir el suport d'alguns anunciants”.

El fet d'aparèixer la revista a l'època de Primo de Rivera comportà problemes de censura, que era exercida per delegats governatius. Calia portar les proves d'impresament al Govern Civil. En l'entrevista esmentada, Guimet diu: “[...] quan ens tallaven algun paràgraf o article, posàvem tots els tipus de lletra de cap per avall de manera que quedessin impreses les ratlles o taques del cul del motllo de la lletra. En dèiem ‘el cap de mort’, però al cap de quatre dies també ens ho van prohibir”.

La revista tenia una notable voluntat de modernitat. Només cal fullejar-ne diferents números per adonar-se'n: portades, il·lustracions, fotografies, anuncis, tipografia... Tot hi és resolt d'una manera acurada, elegant i moderna. A més, adoptà des del primer número les normes fabrianes i en divulgà algunes en una “Secció Filològica”. I davant de l'ús indistint de “Leyda” i “Lleida”, Guimet consultà la qüestió a Pompeu Fabra, que resolgué a favor de “Lleida”.

Josep Vallverdú feia el 1980 a “Sobre *Vida Lleidatana*” aquesta valoració de la revista: “Sincerament opino que, en un dels casos de qualitat certa que al·ludia, ens trobem davant la revista més objectivament ben orientada, equilibrada i assolida que Lleida ha tingut. Em refereixo a *Vida Lleidatana*. D’això em proposo parlar i fins i tot dir-ne els defectes [...]” I més endavant: “Així doncs, en una Lleida molt viva, però al mateix temps en una època de restriccions al comentari polític —feia tres anys que governava el general Miguel Primo de Rivera— sorgeix una revista informativa i literària, amb bon sentit crític constructiu i ben neta de propòsits.”

Els impulsors de *Vida Lleidatana* van ser una colla de joves: Josep Agulló, Antoni Bergés, Antoni Bergós, Josep Canals, Vicent Châlons, Pau Guimet, Manuel Pallejà, Felip Solé i Josep Teixidor. Tots aconsellats i guiats per Joan Bergós, pare d’Antoni. Com que l’únic que era major d’edat en el moment de registrar la revista era Vicent Châlons, fou “nomenat” director i com a tal signava, com podem veure en el carnet de redactor en cap que s’ha conservat de Pau Guimet, amb data 3 de febrer de 1926.

Un dels articles que dona molta informació de com eren i de la feina que feien aquests joves redactors és “Com es fa *Vida Lleidatana*” del número 25 de maig de 1927 i signat per “un de la colla”, en realitat Pau Guimet. És un article de cinc pàgines. Les dues primeres expliquen d’una manera detallista i atractiva, amb anècdotes sucuses, com es feia la revista: cada redactor va haver de portar la seva cadira, tenien prohibit llegir la premsa abans de redactar per evitar els plagis, com feien la tria dels originals, quina funció tenia el redactor impressor, i es destinen força línies a descriure minuciosament la feina a la impremta: primera impressió de les proves que tot seguit es passen al corrector, després entra en funció el compaginador, cal lliurar proves a la censura, es fa el tiratge a través de dues màquines, les plegadores s’encarreguen d’enxiquir de mida el paper i finalment es cusen i la guillotina poleix els exemplars que queden per distribuir als repartidors, subscriptors, etc. Les altres tres pàgines, a tres

columnes, són destinades a descriure qui és qui dels nou redactors: cada columna, encapçalada per un retrat del redactor fet per Manuel Pallejà, concreta l'aportació de cadascun dels redactors i els trets personals més rellevants, sovint amb tocs d'humor. Així és el retrat de Pau Guimet:

I d'en Guimet què en direm? A tota acció col·lectiva ha d'haver-hi qui senti la preocupació de tot, i aquest és nostre Guimet dintre la redacció de *Vida Lleidatana*. Ell més que ningú pateix per la plana que no és escaienta, per l'article massa llarg, pel clicé que no arriba, per l'anunci que es perd o pel que no hi és i no hi deuria mancar. Guimet, el més fidel i el que s'ha compenetrat més i més de la necessitat de fer bé les coses, és el confident que recull les aspiracions de tots els components de la redacció, i n'accepta lo bo i dissimuladament oblida lo que, poc madurat, hi desentonaria un xic. Si no fos tan seriós i quelcom pessimista seria un xicot que valdria totes les pessetes. Això, no obstant, no vol dir que de tant en quant no us surti amb una ironia que moltes vegades fereix, però que no arriba a fer sang. En tots els seus actes i escrits hi posa una serenor i una humilitat remarcables.

L'afany de perfecció, amb el que comporta de tensió, i una ironia elegant, algun cop punyent, són dos trets ben marcats de la seva personalitat que conservarà al llarg de la seva vida.

El seu paper a la revista, a més de "redactor en cap" segons figura al carnet, es diversificava, com en gairebé la resta de redactors, i a més dels articles tenia una secció fixa, "Les publicacions". No es descarta que amb algun pseudònim signés altres articles o reportatges.

Els articles

Va publicar vint-i-set articles de temes i tipologies molt diversos que mostren l'ampli ventall d'interessos i afeccions que tenia. Tots ells escrits en una prosa molt acurada, reflex del model i ideologia noucentista que va impregnar aquesta generació nascuda els primers anys del segle xx. Segons el tema i l'objectiu, fem la classificació següent: cinc de creació literària, tipus conte breu, amb forma narrativa i amb temàtica de caire costumista; vuit de dedicats a perso-

nalitats del moment; cinc en forma d'entrevista o converses amb altres personatges; tres de dedicats a l'excursionisme i a l'Exposició Universal, i cinc de dedicats a Lleida.

Articles de creació literària

A “Els contes de l'avi Tomàs” (al núm. 1). Amb el subtítol “L'heroi és mort”. Un personatge, l'avi Tomàs, explica cada dissabte als infants un conte que es presenta com un fet històric viscut per l'avi i que ha de servir d'estímul i d'exemple als nois, ja que el protagonista és un orfe d'edat semblant a la seva. L'avi explica com fa cinquanta anys va haver de participar a la guerra i va tenir com a company Leonart, orfe com ell, amb qui va establir una gran complicitat. En un dia de batalla molt difícil, Leonart anima els companys soldats a esforçar-se per guanyar. Ho aconsegueixen, però Leonart, tocat de mort, encara pot expressar la satisfacció d'haver salvat la Pàtria, fet que el porta a ser considerat un heroi. La moralitat que es desprèn de l'article a través d'aquesta “història exemplar” és la defensa de la Pàtria.

Aleshores nosaltres buscàrem a en Leonart per a estrenyè'l en nostre pit, ja que ell havia estat el salvador de la Pàtria, però no era entre nosaltres. Buscàrem pel camp i el trobàrem estès a terra dessagnant-se. Al veure'ns arribar semblà reanimar-se una mica i pogué dir:

—Estic content...He... salvat... la meva ...Pàtria...

I per sempre més en Leonart tancà els ulls voltat de tots els lluitadors que el contemplàvem. Abundoses llàgrimes de sentiment rajaren de nostres ulls i es confongueren en aquesta exclamació:

—L'heroi és mort.

De to totalment diferent és “L'autor novell” (al núm. 4). Ironitza sobre la manca de talent d'un aspirant a escriptor. Un narrador en primera persona arriba un vespre a casa i troba una targeta del seu antic amic Calixte Born i Petit, que el convida a una estrena als Camps Elisis de la seva obra *Corifelda*, amb una entrada a la llotja. Rememora com era Calixte de petit i de gran quan va anar a conèixer món i des-

prés en va tornar més miserable. Un dia va marxar a París pisant-li unes pessetes. Es retroben, doncs, al teatre i Calixte li explica l'origen de l'obra: en un bar del bulevard Saint-Germain es va recordar d'una dama per la qual havia sentit molt amor. Els amics el van animar i ell va decidir d'estrenar-la a Lleida. Comença l'obra i el narrador s'adona que és una obra poca-solta, ximple i atrevida. La fredor del públic contrasta amb els aplaudiments del mateix autor, el qual estava convençut de la seva vàlua. El narrador se'n va a casa, neguitós, sense haver-li dit el que pensava:

Vaig arribar a casa excitadíssim. L'estrena del meu amic m'havia deixat un regust amargant que em posava nirviós. Proví de dormir i el pensament em volava prop de Calixte, i així permaneixia sense poder aclucar l'ull. A l'últim em decidí a fer-li unes ratlles concebudes així: "Car amic: Des d'avui pots considerar-te empleat en una important casa, amb el sou de cinc-cents pessetes mensuals. Aquest empleu no et permetrà dedicar-te al teatre". Fet això vaig restar tranquil pensant que no em caldria assistir a cap més estrena del meu amic Calixte.

Aquest desenllaç còmic mostra la incapacitat d'autocrítica i la dificultat d'escriure bé: "a trenta i tants anys no se n'aprén d'escriure bé..."

"Nit de llum" (al núm. 16) és un article circumstancial que descriu, amb prosa poètica, la Nit de Nadal:

Nit hivernenca de desembre. No sé pas quin encís tan captivador t'engalania sota el qual l'ànim resta com corprès blanament. Veig lluir en l'infinít milers de minúscules fosforencies que semblen bellugar-se suaument i com mogudes per incògnita força talment d'alenada retinguda. La immensitat, embolcallada amb la fosca misteriosa de la nit, apar coberta amb mantell de festa gran, amb bella estelada que li fa de pedreria ornamental. La llum de l'estelada d'aquesta nit de desembre no sé pas que ho fa que és més viva i més resplendent que la d'altres nits, que fins l'esguard se sent ferit al contemplar-la [...]. Heu's ací perquè les minúscules fosforencies de l'infinít lluen tan intensament en aquesta nit nadalenca, com esforçant-se per a copsar ràpidament i íntegra a aquell Infantó que ha d'ésser el màxim Redimidor i el màxim Lliberador.